

Становище

на проф. д-р Златко Добрев

във връзка с дисертацията на Кристиан Иванов Тахтаков

на тема „Устройство за превенция на гръбначни изкривявания и експериментална оценка на приложимостта му“ с научен ръководител проф. д-тн Р. Райкова, относно присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Преди всичко искам да подчертая, че темата на дисертацията е твърде актуална и сложна. Имам предвид факта, че през последните години у нас нараства процентът на децата и възрастните с подобни нарушения. От тази гледна точка своевременната диагностика и ефективна превантивна и рехабилитационна дейност придобиват изключителна роля.

Гръбначните изкривявания и техните негативни последици имат както медицински, така и социално-икономически измерения. Те засягат всички периоди на отнoгeнeзисa. При децата се наблюдава понижена физическа активност, затруднения в когнитивното развитие, а в крайна сметка се стига до неудачи в професионалната и трудова реализация. При възрастните несвоевременната профилактика и лечение може да доведе до трайна инвалидизация.

Посочените и ред други аргументи детерминират сложния и актуален характер на тази проблематика. Изборът на тази тема несъмнено е едно смело решение. За мен особено важен е научно-експерименталния и приложен характер на изследването.

Структурата на дисертацията включва две основни глави. Между тях има логическа взаимовръзка. В първа глава се разглеждат видовете, разпространението, причините и други фактори за гръбначните деформации. Изясняват се средствата за превенция и рехабилитация, техните предимства и недостатъци. Разкриват се електромиографските методи за оценка на ефективността на мускулния апарат. Научно-теоретическият анализ е един съвременен поглед към развитието на тази проблематика в световен мащаб. Не са пренебрегнати и постиженията на редица български автори.

Правилен е подходът на докторанта да формулира най-важните изводи от научно-теоретическия анализ. Те имат пряко отношение към целта и задачите на дисертационния труд. Това е белег за диференцирана интерпретация на дисертационната проблематика в нейните научни и приложни аспекти.

Във втора глава се представят изследванията и резултатите. Прави се задълбочено описание на техническите устройства, на техните функции и приложения. Налице е съпоставка с други подобни устройства, като се изтъкват новостите в новосъздадените и ефективността при лечението и профилактиката на сколиози, кифосколиози и кифози. Важен е фактът, че за този нов вид устройство К. Тахтаков има патент за изобретение (2008 г.). Важно е също, че докторантът притежава и друг патент

за изобретение. Става въпрос за устройство за измерване и контрол позицията на опорно-двигателния апарат.

Според мен особено внимание заслужават методическите указания за употребата на различните видове устройства, както и препоръките и забележките, които прави докторанта. Резултатите от изследванията и анализът на ЕМГ данните предлагат възможности за различни сравнения: при деца от различна възраст, при деца с различна степен и вид сколиози, при деца с гръбначни изкривявания и др. За по-голяма достоверност докторантът предлага и други начини за оценка на резултатите, освен субективните сведения за дейността на мускулите при динамичните експерименти. Всичко това е в интерес на по-голямата репрезентативност на резултатите от изследването.

Съществени аргументи в тази насока са многобройните фигури и графики, които представят в нагледен вид различните особености и закономерности в развитието на процесите. Като специалист в областта на специалната педагогика следва да подчертая, че докторантът е провеждал изследвания у нас и с деца със специални образователни потребности (СОП). Резултатите от тях предлагат мотивирани изводи за успешно решаване проблемите на корекцията, компенсацията, рехабилитацията с тези деца. Част от тези изследвания бяха публикувани в списание „Специална педагогика“ и предизвикаха оправдан интерес сред читателите.

Положителен е фактът, че в настоящето изследване докторантът разсъждава по някои дискуссионни проблеми, свързани с конкретни изводи и перспективи. Това показва неговите сериозни намерения да работи в тези насоки и все повече да усъвършенства своята научно-изследователска дейност.

Кои са най-важните научни приноси на дисертационния труд? Според мен те са следните:

1. На базата на експериментално изследване е създадено устройство за превенция на гръбначните изкривявания. Обратната връзка се осъществява чрез звуков и вибрационен алармиращ сигнал.
2. Принос в методическо отношение са препоръките за използване на устройството. Това е важно за учители, възпитатели, кинезитерапевти, които работят с деца със СОП.
3. Научен принос относно мотивирането на изискванията за проектиране и производство на различни устройства за превенция на гръбначните изкривявания.
4. На практика изследването предлага конкретни възможности за усъвършенстване на диагностичната, медицинската, педагогическата, психологическата дейност за цялостно въздействие върху децата със СОП.

Според мен научните приноси имат приоритетно приложен характер.

Заключение: проучването на докторанта заслужава висока оценка в редица насоки. Голяма част от данните са доказали своята ефективност. Бъдещите намерения на изследователя са обещаващи. Резултатите от проучването ще допринесат за цялостната диагностична, корекционна, терапевтична и рехабилитационна работа с децата и възрастните с гръбначни и соматични нарушения. На базата на всичко това с морална и професионална убеденост предлагам на членовете на уважаемото научно жури да присъдят на Кристиян Тахтаков образователната и научна степен „доктор“.

30.08.2012

С уважение

гр. София

/проф. д-р Златко Добрев/